Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
ATHANASIOS RANTOS
prednesené 17. novembra 2022 [1]

Vec C-628/21

TB
za účasti:
Castorama Polska Sp. z o.o.,
„Knor“ Sp. z o.o.

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Aproximácia právnych predpisov – Smernica 2004/48/ES – Dodržiavanie práv duševného vlastníctva – Článok 4 – Osoby oprávnené žiadať o uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy – Článok 8 ods. 1 – Konanie týkajúce sa porušenia práva duševného vlastníctva – Predaj tovarov, ktorými sú porušované práva – Autorské právo a práva s ním súvisiace – Právo autora na informácie o pôvode a distribučných sieťach tovarov – Nevyhnutná povinnosť navrhovateľa preukázať, či je nositeľom práva duševného vlastníctva, alebo neexistencia takejto povinnosti“

I. Úvod

1. Podnik uvádza na trh reprodukcie grafických vyobrazení bez súhlasu osoby, ktorá o sebe tvrdí, že tieto grafiky vytvorila. Táto osoba zahájila súdne konanie o porušenie práva duševného vlastníctva na základe článku 8 ods. 1 smernice 2004/48/ES [2], ktorý zavádza procesné právo na zabezpečenie účinnej ochrany duševného vlastníctva. [3] Musí táto osoba dokázať, že je nositeľom predmetného práva duševného vlastníctva, alebo iba s vysokou pravdepodobnosťou osvedčiť, že je nositeľom tohto práva? To je podstatou otázky položenej Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko).

2. V rámci pojednávanej veci bude Súdny dvor na základe svojej judikatúry skúmať dôkaznú úroveň požadovanú v rámci žiadosti o poskytnutie informácií o pôvode a distribučných sieťach tovarov či služieb podanej na základe práva na informácie stanoveného v článku 8 ods. 1 smernice

[1] Jazyk prednesu: francúzština.

[2] Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 157, 2004, s. 45; Mim. vyd. 17/002, s. 32). Pozri v súvislosti s touto smernicou PETILLION, F., HEIRWEGH, A.: Genesis, Adoption and Application of European Directive 2004/48/EC. In: *Enforcement of Intellectual Property Rights in the EU Member States*. Petillion, F. (vyd.), Antwerpen: Intersentia, 2019, s. 1 – 48.

[3] Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci Coty Germany (C-580/13, EU:C:2015:243, bod 24).

2004/48. Na účely zodpovedania položenej otázky bude potrebné vyvážiť právo nositeľov práv duševného vlastníctva na informácie na jednej strane a ochranu žalovaného pred zneužitím tohto práva na druhej strane.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

3. V odôvodneniach 10 a 17 smernice 2004/48 sa uvádza:

„(10) Cieľom tejto smernice je priblížiť právne poriadky [členských štátov] tak, aby zabezpečovali vysokú, rovnocennú a jednotnú úroveň ochrany na vnútornom trhu.

…

(17) Opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy ustanovené v tejto smernici by sa mali stanoviť v každom prípade takým spôsobom, aby patrične zohľadňovali špecifické charakteristiky daného prípadu vrátane konkrétnych znakov každého práva duševného vlastníctva a ak je to potrebné, úmyselnú alebo neúmyselnú povahu porušenia.“

4. Článok 1 tejto smernice, nazvaný „Predmet úpravy“, stanovuje:

„Táto smernica sa týka opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy potrebných na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva. …“

5. Kapitola II uvedenej smernice, nazvaná „Opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy“, obsahuje články 3 až 15. článok 3 tejto istej smernice s názvom „Všeobecná povinnosť“ stanovuje:

„1. Členské štáty stanovia opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy potrebné na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva, ktorých sa týka táto smernica. Tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy musia byť spravodlivé a nestranné a nesmú byť zbytočne zložité alebo nákladné alebo mať za následok príliš dlhé lehoty alebo neoprávnené prieťahy.

2. Tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy musia byť účinné, primerané a odradzujúce a musia sa uplatňovať takým spôsobom, aby sa predišlo vytváraniu prekážok zákonného obchodu a musia stanovovať záruky proti ich zneužívaniu.“

6. Článok 4 smernice 2004/48, nazvaný „Osoby oprávnené žiadať o uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy“, stanovuje:

„Členské štáty uznajú ako osoby oprávnené žiadať o uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy uvedených v tejto kapitole:

a) vlastníkov práv duševného vlastníctva v súlade s ustanoveniami príslušných právnych predpisov;

b) všetky ostatné osoby oprávnené využívať tieto práva, a to najmä licencie, pokiaľ to umožňujú a pokiaľ je to v súlade s ustanoveniami príslušných právnych predpisov;

c) organizácie kolektívnej správy práv duševného vlastníctva, ktoré sú obvykle uznávané ako subjekty, ktoré majú právo zastupovať vlastníkov práv duševného vlastníctva, pokiaľ to umožňujú a pokiaľ je to v súlade s ustanoveniami príslušných právnych predpisov;

d) subjekty, ktoré sa profesionálne zaoberajú obhajobou, ktoré sú obvykle uznávané ako subjekty, ktoré majú právo zastupovať vlastníkov práv duševného vlastníctva, pokiaľ to umožňujú a pokiaľ je to v súlade s ustanoveniami príslušných právnych predpisov.“

7. Článok 8 uvedenej smernice s názvom „Právo na informácie“ v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby v súvislosti s konaním týkajúcim sa porušenia práva duševného vlastníctva mohli príslušné súdne orgány na odôvodnený a primeraný návrh navrhovateľa nariadiť, aby porušovateľ a/alebo akákoľvek iná osoba poskytla informácie o pôvode a distribučných sieťach tovarov alebo služieb, ktoré porušujú právo duševného vlastníctva, ak:

a) sa zistí, že má v držbe taký tovar v komerčnom rozsahu;

b) sa zistí, že využíva také služby v komerčnom rozsahu;

c) sa zistí, že v komerčnom rozsahu poskytuje služby využívané v činnostiach spojených s porušovaním práv,

alebo

d) ak osoba uvedená v písmene a), b) alebo c) uviedla, že sa zúčastnil na produkcii, výrobe alebo distribúcii takéhoto tovaru alebo poskytovaní takýchto služieb.

2. Informácie uvedené v odseku 2 musia, ak je to potrebné, obsahovať:

a) mená a adresy producentov, výrobcov, distributérov, dodávateľov a iných predošlých vlastníkov tovarov alebo služieb, ako aj zamýšľaných veľko- a maloobchodných predajcov;

b) informácie o vyprodukovaných, vyrobených, dodaných, obdržaných alebo objednaných množstvách, ako aj cenu príslušného tovaru alebo služieb.“

B. Poľské právo

8. Článok 278 § 1 ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (Občiansky súdny poriadok) zo 17. novembra 1964, v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej [4] (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“), stanovuje:

„V prípadoch, ktoré si vyžadujú zvláštne znalosti, môže súd po vypočutí návrhov účastníkov konania s ohľadom na počet a výber znalcov požiadať o znalecký posudok jedného, alebo viacerých znalcov.“

[4] Dz. U. z roku 2020, položka 1575.

9. Článok 479[89] uvedeného Občianskeho súdneho poriadku stanovuje:

„§ 1. Ustanovenia tohto oddielu sa použijú vo veciach, ktoré sa týkajú ochrany autorského práva a práv s ním súvisiacich, ochrany práv priemyselného vlastníctva, a ochrany ostatných práv týkajúcich sa nehmotných výsledkov tvorivej činnosti (veci týkajúce sa duševného vlastníctva).

§ 2. Za veci týkajúce sa duševného vlastníctva sa v zmysle tohto oddielu považujú veci, ktoré sa týkajú:

(1) predchádzaniu nekalej súťaži a boja proti nej;

…“

10. Článok 479[112] uvedeného Občianskeho súdneho poriadku stanovuje:

„Ustanovenia týkajúce sa povinného informovania sa vzťahujú na každú osobu, vrátane žalovaného, ktorá má k dispozícii informácie uvedené v článku 479[113] alebo má k nim prístup.“

11. Článok 479[113] § 1 a 2 tohto Občianskeho súdneho poriadku znie takto:

„§ 1. Na žiadosť nositeľa práv, ktorý vierohodne preukáže existenciu okolností predstavujúcich porušenie práv, môže súd pred zahájením konania o porušení tohto práva alebo v priebehu takéhoto konania, a to až do ukončenia konania na prvom stupni, vyzvať porušovateľa na poskytnutie informácií o pôvode a o distribučných sieťach tovarov alebo služieb, ak je to nevyhnutné na účely uplatňovania nároku.

§ 2. Pokiaľ súd vyzval na poskytnutie informácií pred zahájením konania o porušenie práva duševného vlastníctva, toto konanie musí byť zahájené najneskôr do jedného mesiaca odo dňa vykonania uznesenia o poskytnutí informácie.“

III. Spor vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie na Súdnom dvore

12. TB je fyzická osoba, ktorá predáva prostredníctvom svojich internetových obchodov dekoračné predmety. V rámci svojej hospodárskej činnosti predáva vlastné, strojovo spracované reprodukcie predstavujúce jednoduchú grafiku, ktorá je vytvorená z obmedzeného počtu farieb a geometrických tvarov, ako aj z krátkych viet. V tomto ohľade obrázky A, B a C (ďalej len „dotknuté reprodukcie“) obsahujú nasledujúce vety: „Mój dom moje zasady“ („Môj dom, moje pravidlá“); „Nie ma ludzi idealnych a jednak jestem“ („Dokonalí ľudia neexistujú, a predsa som jeden z nich“) a „W naszym domu rano słychać tupot małych stopek. Zawsze pachnie pysznym ciastem. Mamy dużo obowiązków, mnóstwo zabawy i miłości“ („Ráno je u nás doma počuť dupot malých nožičiek. Vždy tu rozvoniava lahodný koláč. Máme mnoho povinností, veľa zábavy a lásky“). TB sa prezentuje ako autorka reprodukovaných obrázkov, ktoré podľa nej predstavujú diela v zmysle právnych predpisov upravujúcich autorské právo.

13. V kamenných predajniach a v internetovom obchode spoločnosti Castorama Polska Sp. z o.o. (ďalej len „Castorama“) sa bez súhlasu TB predávajú presné kópie obrázkov A a B, ktoré dodala spoločnosť „Knor“ Sp. z o.o. (ďalej len „Knor“). U týchto obrázkoch nie je ani na reprodukciách TB ani na reprodukciách ponúkaných spoločnosťou Castorama uvedený ich autor alebo ich pôvod. Spoločnosť Castorama taktiež predáva reprodukcie dodávané spoločnosťou

Knor, ktoré majú rovnaký text ako je text na obrázku C, avšak s určitými rozdielmi v grafike a druhu písma. Dňa 13. októbra 2020 vyzvala TB Castorama, aby prestala porušovať jej majetkové a osobnostné autorské práva k dielam, ktoré vytvorila a ktoré táto spoločnosť predávala bez jej súhlasu.

14. Dňa 15. decembra 2020 sa TB obrátila na základe článku 479[113] Občianskeho súdneho poriadku na Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava), ktorý je súdom predkladajúcim návrh na začatie prejudiciálneho konania. V rámci tohto konania požadovala, aby jej spoločnosti Castorama a Knor poskytli informácie o dotknutých reprodukciách, distribučných sieťach, ako aj o množstve prijatého a objednaného tovaru, úplný zoznam dodávateľov, dátum uvedenia tovaru do predaja v kamenných predajniach a v internetovom obchode spoločnosti Castorama, ako aj informácie o jeho množstve, o cene získanej predajom tovaru s rozdelením na predaj v kamenných predajniach a na internetový predaj. TB sa dovolávala svojich majetkových a osobnostných autorských práv k dotknutým reprodukciám a uviedla, že požadované informácie sú nevyhnutné na začatie konania týkajúceho sa porušenia jej autorských práv, a podporne žaloby na náhradu škody spôsobenej nekalou súťažou.

15. Castorama navrhla, aby bola táto žiadosť o poskytnutie informácií zamietnutá, a podporne navrhla, aby bol rozsah súdneho rozhodnutia čo možno najužší, prísne obmedzený na diela kvalifikované ako diela v zmysle právnych predpisov upravujúcich autorské právo, pričom spochybnila samotnú možnosť, že by dotknuté reprodukcie mohli byť kvalifikované ako „diela“. Takisto sa dovolávala ochrany obchodného tajomstva a tvrdila, že TB nepreukázala, že má k týmto reprodukciám majetkové autorské práva. Podľa spoločnosti Castorama nie sú tvorivé diela uvedené v žiadosti TB originálne a TB nepreukázala, že je splnená podmienka ich novosti. Pokiaľ by bolo žiadosti vyhovené, znamenalo by to priznať ochranu autorského práva myšlienkam a ideám, pretože predmetné reprodukcie spadajú do súčasného módneho trendu „zjednodušených motivačných grafík“ s banálnymi vetami. Castorama mala ďalej za to, že všetky grafické prvky predmetných reprodukcii sú bežné, opakujúce sa a ničím originálnym sa neodlišujú od iných obrázkov dostupných na trhu, pokiaľ ide o usporiadanie, farby a použité písmo.

16. V odpovedi na tieto argumenty TB nepredložila žiadne dôkazné návrhy, ktorými by preukázala existenciu práva duševného vlastníctva k predmetným reprodukciám a ktoré by sa týkali zvláštnych znalostí (na účely vyhotovenia znaleckého posudku) v oblasti grafiky a dizajnu. Dôkazy, ktoré predložila vo svojej žiadosti z 15. decembra 2020, spočívali vo výtlačkoch stránok s tovarmi určenými na predaj v jej internetových obchodoch a vo faktúrach vystavených za predaj od roku 2014, ako aj vo výtlačkoch internetových stránok spoločnosti Castorama a faktúr za nákup obrázkov v internetovom obchode tejto spoločnosti.

17. Pri preskúmaní žiadosti TB sa vnútroštátny súd zaoberal otázkou výkladu článku 8 ods. 1 smernice 2004/48, a to najmä pokiaľ ide o to, či je nevyhnutné predložiť dôkaz o právnej povahe tovaru, ktorého sa týka žiadosť o poskytnutie informácie, alebo ho iba s vysokou mierou pravdepodobnosti osvedčiť a to vzhľadom na to, že články 6 a 7 tejto smernice používajú odlišné formulácie a článok 4 uvedenej smernice odkazuje na „vlastníkov práv duševného vlastníctva“. Pochybnosti uvedeného súdu sa taktiež týkali možnosti uplatnenia odlišnej dôkaznej úrovne, pokiaľ ide o štatút predmetných reprodukcii, to jest, či ide o diela, alebo nie, a v dôsledku toho aj aktívnej legitimácie TB.

18. Vnútroštátny súd uvádza, že článok 479[113] Občianskeho súdneho poriadku predstavuje prebratie článku 8 smernice 2004/48 a že článok 479[89] tohto Občianskeho súdneho poriadku, ktorý definuje oblasť vecí týkajúcich sa práv duševného vlastníctva, uvádza v § 2 bode 1 veci

týkajúce sa „predchádzania nekalej súťaži a boja proti nej“. Uvedený súd s odkazom na odôvodnenie 13 uvedenej smernice [5] zdôrazňuje, že aj keď poľská judikatúra doteraz neposkytla jednoznačnú odpoveď na túto otázku, vychádza na účely pojednávanej veci z výkladu, podľa ktorého vnútroštátne právo rozšírilo pre vnútroštátne potreby použitie uvedenej smernice na nekalosúťažné konanie spočívajúce vo vernom kopírovaní výrobkov, aj keď tieto výrobky nie sú predmetom takých výlučných práv, akými sú výlučné práva nositeľa autorského práva. Vzhľadom na tieto skutočnosti nevzniká žiaden problém s výkladom práva Únie, pokiaľ ide o časť žiadosti týkajúcej sa obrázkov A a B, keďže TB preukázala, že Castorama predávala reprodukcie, ktoré sú vernými kópiami týchto obrázkov.

19. Naproti tomu, pokiaľ ide o rozhodnutie o žiadosti týkajúcej sa obrázku C, je nevyhnutné poskytnúť výklad práva Únie, pretože reprodukcia predávaná spoločnosťou Castorama nepredstavuje vernú kópiu tohto obrázku, s tým, že text bol prevzatý, jeho rozloženie na stránke bolo zachované, ale boli použité iné grafické prvky a iné druhy písma. Podľa poľskej judikatúry, ktorá sa zhoduje s judikatúrou Súdneho dvora [6], prináleží súdu, ktorému bola vec predložená, aby preskúmal tvorivé charakteristiky diela. V tomto ohľade, v prípade že sú podľa vnútroštátneho súdu skutkové okolnosti veci zložité a skúsenosti súdu nedostatočné, je nutné sa obrátiť na znalca, pričom je obvykle na žalujúcej strane, aby uniesla dôkazné bremeno a podala žiadosť o vypracovanie znaleckého posudku.

20. Poľskí právnici zaujali k výkladu článku 479[113] Občianskeho súdneho poriadku dve protichodné stanoviská, keď dospeli jednak k záveru, že navrhovateľ musí predložiť dôkaz o tom, že je nositeľom dotknutého práva duševného vlastníctva, a jednak k záveru, že nie je potrebné preukázať porušenie chráneného práva, ale iba jeho pravdepodobnosť, pretože žiadosť o informácie môže smerovať aj proti tretej osobe.

21. Vnútroštátny súd uvádza, že podľa jeho názoru musí byť článok 8 ods. 1 smernice 2004/48 v spojení s článkom 4 tejto smernice vykladaný v tom zmysle, že sa týka opatrenia na ochranu práv duševného vlastníctva, ktoré je možné použiť iba vtedy, ak je preukázaná existencia práva duševného vlastníctva, a že iba pravdepodobnosť, že sa toto opatrenie týka existujúceho práva duševného vlastníctva nestačí, pretože túto okolnosť je nevyhnutné preukázať, najmä v prípade, že žiadosť o informácie o pôvode a distribučných sieťach tovarov či služieb predchádza podaniu žaloby na náhradu škody spôsobenej porušením práv duševného vlastníctva.

[5] Toto odôvodnenie uvádza, že „je nevyhnutné najširšie vymedziť pôsobnosť tejto smernice, aby zahrňovala všetky práva duševného vlastníctva, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia Spoločenstva v tejto oblasti, a/alebo vnútroštátne právo dotknutého členského štátu. Napriek tomu touto požiadavkou nie je dotknutá možnosť na strane tých členských štátov, ktoré si to želajú, rozšíriť pôsobnosť ustanovení tejto smernice na vnútorné účely tak, aby zahrňovala akty vrátane parazitných [nelegálnych – *neoficiálny preklad*] kópií, prípadne podobných činností“.

[6] Rozsudok zo 16. júla 2009, Infopaq International (C-5/08, EU:C:2009:465).

22. Za týchto podmienok Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 8 ods. 1 v spojení s článkom 4… smernice [2004/48] vykladať v tom zmysle, že sa týka opatrenia na ochranu práv duševného vlastníctva, ktoré prináleží len vtedy, keď sa v tomto alebo inom konaní potvrdí, že nositeľovi práv prináleží právo duševného vlastníctva?

– V prípade zápornej odpovede na [prvú prejudiciálnu otázku]:

2. Má sa článok 8 ods. 1 v spojení s článkom 4… smernice [2004/48] vykladať v tom zmysle, že postačuje doloženie podkladov o pravdepodobnosti toho, že dané opatrenie sa týka existujúceho práva duševného vlastníctva, a nie je nutné preukázanie tejto okolnosti, najmä v prípade, keď návrh na poskytnutie informácií o pôvode a distribučných sieťach tovarov alebo služieb predchádza uplatneniu nároku na odškodnenie z dôvodu porušenia práv duševného vlastníctva?“

23. Písomné vyjadrenia predložili Castorama, poľská a rakúska vláda, ako aj Európska komisia.

IV. Analýza

A. O prípustnosti žiadosti o rozhodnutie o prejudiciálnej otázke

24. Rakúska vláda vyjadrila vo svojich písomných pripomienkach pochybnosti o prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Táto vláda uviedla, že by kvalifikácia predmetných reprodukcií ako „diel“ mala byť právne posúdená v rámci sporu vo veci samej. Vnútroštátny súd mal v tomto smere predmetné reprodukcie k dispozícii, pričom ich konkrétna podoba a vyhotovenie boli zjavné a nesporné. Odpoveď na otázku, akú dôkaznú úroveň je potrebné rámci článku 8 smernice 2004/48 použiť, by tak nebola pro rozhodnutie tohto sporu nevyhnutná.

25. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorý spor prejednáva a ktorý musí niesť zodpovednosť za rozhodnutie sporu, aby s prihliadnutím na osobitosti prípadu posúdil potrebu návrhu na začatie prejudiciálneho konania na vydanie svojho rozhodnutia, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Z toho vyplýva, že na otázky týkajúce sa práva Únie sa vzťahuje prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené[7].

26. V pojednávanom prípade vnútroštátny súd uviedol, že sa u obrázku C nejedná o vernú kópiu. V tomto ohľade mu prináleží, aby posúdil tvorivé vlastnosti diela. Uvedený súd má za to, že ak sú skutkové okolnosti veci zložité a skúsenosti súdu nedostatočné, je nevyhnutné využiť znalecký posudok. Okrem toho TB nepredložila žiadne dôkazné návrhy, ktoré by preukazovali existenciu práva duševného vlastníctva a vzťahovali by sa na zvláštne znalosti vyžadujúce znalecký posudok. Vnútroštátny súd sa teda pýta, či sa má článok 8 ods. 1 smernice 2004/48 vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na opatrenie na ochranu práv duševného vlastníctva, ktoré je možné použiť iba vtedy,

[7] Pozri rozsudok zo 6. októbra 2022, HV (Pozastavenie výkonu vodičského oprávnenia) (C-266/21, EU:C:2022:754, bod 21 a citovaná judikatúra).

ak je preukázané, že došlo k porušeniu vlastníckeho práva jeho nositeľa v situácii, keď dotknutý vnútroštátny súd nie je z dôvodu nedostatku odborných znalostí schopný vec samostatne posúdiť bez pomoci znalca. Ak je to tak, mala by byť žiadosť o informácie podaná TB zamietnutá, ibaže by bolo vedené dôkazné konanie, v priebehu ktorého má žiadajúca strana hrať pri dokazovaní aktívnu úlohu.

27. Vzhľadom na tento právny a skutkový kontext, v ktorom vnútroštátny súd uvádza, že pre vydanie rozsudku je rozhodnutie o prejudiciálnej otázke nevyhnutné, sa nejaví, že by požadovaný výklad nemal žiaden vzťah k sporu vo veci samej, alebo že by bol predložený hypotetický problém. Za týchto podmienok zastávam názor, že pojednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

B. O veci samej

28. Podstatou dvoch prejudiciálnych otázok vnútroštátneho súdu, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, je, či má byť článok 8 ods. 1 smernice 2004/48 vykladaný v tom zmysle, že v rámci konania o žalobe týkajúcej sa porušenia práva duševného vlastníctva musí žalobca preukázať, že je nositeľom dotknutého práva duševného vlastníctva, alebo že postačí, že s vysokou mierou pravdepodobnosti osvedčí, že je nositeľom tohto práva, najmä ak žiadosť o informácie predchádza podaniu žaloby na náhradu škody spôsobenej porušením práva duševného vlastníctva.

29. Castorama, ako aj poľská a rakúska vláda navrhujú odpovedať na tieto otázky tak, že žalobca musí preukázať, že je nositeľom dotknutého práva duševného vlastníctva. Komisia naopak tvrdí, že postačí, aby žalobca s dostatočnou pravdepodobnosťou preukázal, že sa jeho žiadosť o informácie týka existujúceho práva duševného vlastníctva.

30. Podľa článku 8 ods. 1 písm. a) smernice 2004/48 členské štáty zabezpečia, aby v súvislosti s konaním týkajúcim sa porušenia práva duševného vlastníctva mohli príslušné súdne orgány na odôvodnený a primeraný návrh navrhovateľa nariadiť, aby porušovateľ a/alebo akákoľvek iná osoba poskytla informácie o pôvode a distribučných sieťach tovarov alebo služieb, ktoré porušujú právo duševného vlastníctva, ak sa zistí, že má v držbe taký tovar v komerčnom rozsahu.

31. V pojednávanej veci sa vnútroštátny súd pýta, či musí navrhovateľ v prípade zahájenia konania o porušenie práva duševného vlastníctva na základe článku 8 ods. 1 smernice 2004/48 preukázať, že je nositeľom dotknutého práva duševného vlastníctva.

32. Uvedené ustanovenie samo osebe, vzhľadom na jeho znenie, navrhovateľovi takúto povinnosť nestanovuje. Avšak vzhľadom na to, že žiadosť o informácie musí byť „odôvodnená“, vyplýva z toho, že táto žiadosť musí obsahovať odôvodnenie obsahujúce dostatočné skutkové okolnosti a dostatočné dôkazy vzťahujúce sa na právo duševného vlastníctva, ktorého sa domáha.

33. Ako uvádza vnútroštátny súd, článok 8 ods. 1 smernice 2004/48 musí byť vykladaný v spojení s článkom 4 tejto smernice, podľa ktorého musí osoba, ktorá žiada o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v kapitole II citovanej smernice spadať do niektorej zo štyroch kategórií osôb alebo subjektov uvedených v písmenách a) až d) tohto článku. Tieto kategórie zahŕňajú po prvé nositeľov práv duševného vlastníctva, po druhé všetky ostatné osoby oprávnené využívať tieto práva, a to najmä držiteľov licencie, po tretie organizácia kolektívnej správy práv duševného vlastníctva, ktorí sú riadne uznaní ako subjekty, ktoré majú právo zastupovať nositeľov práv duševného vlastníctva, a po štvrté subjekty, ktoré sa profesionálne zaoberajú ochranou práv, ktoré sú riadne uznané ako subjekty, ktoré majú právo zastupovať

nositeľov práv duševného vlastníctva. Na rozdiel od nositeľov práv duševného vlastníctva uvedených v článku 4 písm. a) smernice 2004/48 však musia mať tie tri kategórie osôb uvedené v článku 4 písm. b) až d) tejto smernice podľa jej odôvodnenia 18 [8] priamy záujem na ochrane týchto práv a zodpovedajúce právne postavenie, v rozsahu povolenom platným právom a v súlade s ním [9].

34. Vzhľadom na to, že sa v článku 4 písm. a) smernice 2004/48 uvádzajú „vlastníci práv duševného vlastníctva“, bolo by možné toto ustanovenie chápať v tom zmysle, že v rámci použitia článku 8 tejto smernice musí navrhovateľ skutočne preukázať, že je nositeľom práva duševného vlastníctva.

35. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora však jednak z požiadaviek jednotného uplatňovania práva Únie a jednak zo zásady rovnosti vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje žiadny výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a rozsah pôsobnosti, si v zásade vyžaduje samostatný a jednotný výklad v celej Únii, ktorý musí zohľadňovať nielen znenie tohto ustanovenia, ale aj jeho kontext a cieľ sledovaný predmetnou právnou úpravou [10].

36. Pokiaľ ide o kontext článku 8 smernice 2004/48, je potrebné uviesť, že článok 6 tejto smernice, nazvaný „Dôkazy“, v odseku 1 stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby na návrh *účastníka, ktorý na návrh účastníka, ktorý predložil dostatočne dostupný dôkazný materiál postačujúci* na podloženie [jeho tvrdení] a ktorý *označil dôkazy na podloženie týchto [tvrdení]*, ktoré sa nachádzajú v držbe protistrany, príslušné súdne orgány mohli nariadiť, aby druhý účastník taký dôkaz predložil, pokiaľ tým nie je dotknutá ochrana dôverných informácií. Článok 7 uvedenej smernice, nazvaný „Opatrenia na zabezpečenie dôkazov“, v odseku 1 stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby príslušné súdne orgány mohli aj pred začatím konania vo veci samej, na návrh *účastníka, ktorý predložil dostatočne dostupný dôkazný materiál postačujúci na podloženie jeho [tvrdení]*, že jeho právo duševného vlastníctva bolo porušené, alebo hrozí, že bude porušené, nariadiť neodkladné a účinné predbežné opatrenia na zabezpečenie príslušného dôkazu v súvislosti s údajným porušením, pokiaľ tým nie je dotknutá ochrana dôverných informácií. Článok 9 tej istej smernice nazvaný „Predbežné a preventívne opatrenia“, v odseku 3 stanovuje, že súdne orgány majú v súvislosti s opatreniami uvedenými v odsekoch 1 a 2 právomoc požiadať *navrhovateľa, aby poskytol akýkoľvek dostupný dôkazný materiál, aby sa dostatočne presvedčili, že navrhovateľ je vlastníkom práv* a že právo navrhovateľa sa porušuje, alebo že také porušenie hrozí.

37. Aj keď teda smernica 2004/48 medzi osobami, ktoré môžu žiadať o použitie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v kapitole II tejto smernice, uvádza „vlastníkov práv duševného vlastníctva“, táto smernica výslovne stanovuje, že navrhovateľ môže podľa článkov 6, 7 a 9 uvedenej smernice predložiť dostatočne dostupný dôkazný materiál postačujúci na podloženie jeho tvrdenia, teda bez toho aby dokazoval, že je nositeľom dotknutého práva duševného vlastníctva. Zastávam názor, že pojem „vlastník práv duševného

[8] Toto odôvodnenie stanovuje, že „osoby oprávnená vyžadovať uplatňovanie týchto opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy by nemali byť iba vlastníci práv, ale tiež osoby, ktoré majú priamy záujem a procesnú spôsobilosť, pokiaľ im to umožňujú platné právne predpisy a pokiaľ je to s nimi v súlade. Môžu to byť profesijné organizácie poverené spravovaním týchto práv alebo obhajobou kolektívnych a individuálnych záujmov, za ktoré sú zodpovedné“.

[9] Pozri rozsudok zo 17. júna 2021, M.I.C.M. (C-597/19, EU:C:2021:492, body 63 a 64, ako aj citovanú judikatúru).

[10] Pozri rozsudok z 2. júna 2022, T.N. a N.N. (Vyhlásenie o odmietnutí dedičstva) (C-617/20, EU:C:2022:426, bod 35, ako aj citovanú judikatúru).

vlastníctva“ v zmysle článku 4 smernice 2004/48 nemožno chápať v tom zmysle, že ukladá navrhovateľovi, aby preukázal, že je nositeľom práva duševného vlastníctva, ktorého sa v konaní o porušení práva duševného vlastníctva zahájeného na základe článku 8 tejto smernice dovoláva.

38. Pokiaľ ide o cieľ sledovaný smernicou 2004/48, z jej odôvodnení 10 a 13 vyplýva, že týmto cieľom je priblíženie právnych poriadkov členských štátov tak, aby bola zabezpečená vysoká, rovnocenná a jednotná úroveň ochrany duševného vlastníctva na vnútornom trhu, a že je nevyhnutné vymedziť čo najširšie vymedziť pôsobnosť tejto smernice tak, aby zahŕňala všetky práva duševného vlastníctva upravené predpismi Únie v tejto oblasti alebo vnútroštátnymi predpismi dotknutého členského štátu [11]. Súdny dvor okrem toho rozhodol, že cieľ uvedenej smernice 2004/48 spočíva v tom, že členské štáty zabezpečia najmä v informačnej spoločnosti účinnú ochranu duševného vlastníctva. [12] Z judikatúry Súdneho dvora taktiež vyplýva, že účelom ustanovení tejto smernice je upraviť aspekty spojené s právami duševného vlastníctva, ktoré sú na jednej strane spojené s dodržiavaním týchto práv a na druhej strane ich porušením, pričom stanovujú existenciu účinných právnych prostriedkov určených na predchádzanie, ukončenie alebo nápravu akéhokoľvek porušenia existujúceho práva duševného vlastníctva. [13]

39. Podľa judikatúry Súdneho dvora je ďalej na účely zabezpečenia vysokej ochrany duševného vlastníctva potrebné odmietnuť výklad, ktorý by priznával právo na informácie zakotvené v článku 8 ods. 1 smernice 2004/48 iba v rámci konania, v ktorom má byť vyslovené, že bolo porušené právo duševného vlastníctva, pretože by hrozilo, že by takáto úroveň ochrany nebola zabezpečená, pokiaľ by nebolo možné uvedené právo na informácie uplatniť taktiež v rámci *samostatného konania začatého po právoplatnom ukončení* konania, v ktorom by bolo vyslovené, že bolo porušené právo duševného vlastníctva [14]. Súdny dvor upresnil, že je potrebné použiť rovnakú úvahu aj v prípade *samostatného konania, ktoré predchádza žalobe o náhradu škody*, aby bolo možné účelne podať žalobu proti údajným porušovateľom. [15]

40. Súdny dvor okrem toho rozhodol, že právom na informácie zakotveným v článku 8 ods. 1 smernice 2004/48 je konkretizované základné právo na účinnú právnu ochranu zaručené v článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), a tým je aj zaistený účinný výkon základného práva na vlastníctvo, ktorého súčasťou je právo duševného vlastníctva chránené v článku 17 ods. 2 Charty. Toto právo na informácie teda nositeľovi práva duševného vlastníctva umožňuje identifikovať toho, kto právo nositeľa porušuje, a urobiť ďalšie potrebné kroky na ochranu tohto práva duševného vlastníctva, ako napr. podanie návrhu na predbežné opatrenie podľa článku 9 ods. 1 a 2 uvedenej smernice alebo na náhradu škody podľa článku 13 tejto smernice. Nositeľ práva duševného vlastníctva by totiž bez úplnej znalosti rozsahu porušenia tohto svojho práva duševného vlastníctva nebol schopný určiť, alebo presne vyčísliť škodu, na ktorej náhradu by mal z dôvodu tohto porušenia nárok. [16]

41. Z celej vyššie uvedenej judikatúry jasne vyplýva, že je potrebné rozlišovať medzi funkciou žiadosti o informácie podľa článku 8 smernice 2004/48 a funkciou žaloby na určenie porušenia práva duševného vlastníctva. Najmä v prípade predloženom vnútroštátnym súdom v jeho druhej

[11] Rozsudok z 18. decembra 2019, IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099, bod 38).

[12] Rozsudok z 18. decembra 2019, IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099, bod 39 a citovaná judikatúra).

[13] Rozsudok z 28. apríla 2022, Phoenix Contact (C-44/21, EU:C:2022:309, bod 39 a citovaná judikatúra).

[14] Rozsudok z 18. januára 2017, NEW WAVE CZ (C-427/15, EU:C:2017:18, bod 24).

[15] Rozsudok zo 17. júna 2021, M.I.C.M. (C-597/19, EU:C:2021:492, bod 82). Článok 479[113] § 2 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje, že „pokiaľ súd vyzval na poskytnutie informácii pred zahájením konania o porušenie práva duševného vlastníctva, toto konanie musí zahájené najneskôr do jedného mesiaca odo dňa vykonania uznesenia o poskytnutí informácie“.

[16] Pozri rozsudky z 18. januára 2017, NEW WAVE CZ (C-427/15, EU:C:2017:18, bod 25), a zo 17. júna 2021, M.I.C.M. (C-597/19, EU:C:2021:492, bod 83).

prejudiciálnej otázke, teda v prípade, že žiadosť o informácie predchádza podaniu žaloby na náhradu škody spôsobenej porušením práva duševného vlastníctva, má táto žiadosť *samostatnú a predbežnú* povahu na účely získania úplnej znalosti o rozsahu porušenia práva duševného vlastníctva, aby bolo prípadne možné účelne podať žalobu na nápravu tohto porušenia.

42. V tomto štádiu konania nemožno požadovať, aby bol na účel aktívnej legitimácie žalobca povinný preukázať, že je nositeľom dotknutého práva duševného vlastníctva. Pokiaľ by to tak bolo, podliehala by žiadosť o informácie upravená v článku 8 smernice 2004/48 rovnakým dôkazným požiadavkám ako žaloba na určenie porušenia práva duševného vlastníctva, aj keď plní odlišnú úlohu. Odlišný postup zavedený v tejto súvislosti uvedeným článkom 8, ktorý je špecifickým prvkom práva Únie[17], by v takom prípade stratil veľkú časť svojej praktickej užitočnosti.

43. Za týchto podmienok zastávam názor, že v rámci použitia uvedeného článku 8 musí navrhovateľ predložením dostatočných dôkazov s vysokou mierou pravdepodobnosti osvedčiť, bez toho žeby to musel dokazovať, že je nositeľom dotknutého práva duševného vlastníctva, najmä pokiaľ je žiadosť o informácie podaná pred podaním žaloby na náhradu škody spôsobenej porušením práva duševného vlastníctva.

44. V pojednávanom prípade vnútroštátny súd uvádza, že sa vec v pôvodnom konaní týka autorského práva TB. V tomto ohľade je potrebné uviesť, že aj keď smernica 2004/48 neobsahuje definíciu práv duševného vlastníctva spadajúcich do jej pôsobnosti, vyhlásenie Komisie týkajúce sa článku 2 smernice 2004/48[18] upresňuje, že podľa tejto inštitúcie je autorské právo jedným z nich. Takisto z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že autorské právo spadá pod pojem „duševné vlastníctvo“ v zmysle tejto smernice[19].

45. Odôvodnenie 17 uvedenej smernice uvádza, že opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy ustanovené v tejto smernici by sa mali stanoviť v každom prípade takým spôsobom, aby patrične zohľadňovali špecifické charakteristiky daného prípadu. V tomto ohľade odôvodnenie 19 tejto smernice[20] zdôrazňuje, že autorské právo vzniká vytvorením diela a nevyžaduje formálnu registráciu. Pokiaľ ide o toto právo, z judikatúry Súdneho dvora k smernici 2001/29/ES[21] vyplýva, že je pojem „dielo“ tvorený dvoma znakmi. Predpokladá jednak existenciu pôvodného predmetu, ktorý je autorovým vlastným duševným výtvorom, a jednak vyžaduje vyjadrenie tohto výtvoru. Pokiaľ ide o prvý znak, na to, aby mohol byť určitý predmet považovaný za pôvodný, je zároveň nevyhnutné a dostatočné, ak odráža osobnosť jeho autora, pričom je prejavením jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí daného autora. Pokiaľ ide o druhý znak, pojem „dielo“ uvedený v smernici 2001/29 nutne vyžaduje existenciu dostatočne presne a objektívne identifikovateľného predmetu[22]. Je na vnútroštátnom súde, aby overil, či TB predložila dostatočné podklady, aby s vysokou mierou pravdepodobnosti osvedčila, že je nositeľkou autorského práva k obrázku C, pokiaľ ide o jeho reprodukciu predávanú spoločnosťou Castorama.

[17] Ako uvádza návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o opatreniach a postupoch na zabezpečenie ochrany práv duševného vlastníctva predložený Komisiou 30. januára 2003 [COM(2003) 46 final, s. 16], takéto právo na informácie bolo zavedené do právneho systému iba v niektorých členských štátoch a síce v Nemecku v zákonoch o duševnom vlastníctve a v zákone Beneluxu o ochranných známkach.

[18] Ú. v. EÚ L 94, 2005, s. 37.

[19] Pozri napríklad rozsudok z 18. decembra 2019, IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099).

[20] Toto odôvodnenie uvádza, že „keďže autorské právo existuje od vytvorenia diela a nevyžaduje formálnu registráciu, je potrebné prevziať pravidlo ustanovené v článku 15 bernského dohovoru, ktoré zakladá domnienku, že autor literárneho alebo umeleckého diela sa považuje za autora ako takého, ak sa jeho meno objaví na diele. …“

[21] Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 2001, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).

[22] Pozri rozsudok z 11. júna 2020, Brompton Bicycle (C-833/18, EU:C:2020:461, body 22 až 25).

46. Je potrebné dodať, že cieľom smernice 2004/48 je zabezpečiť spravodlivú rovnováhu medzi záujmom nositeľov na ochrane ich práv duševného vlastníctva, ktorá je zaručená v článku 17 ods. 2 Charty, na jednej strane a ochranou záujmov a základných práv užívateľov predmetov ochrany, ako aj verejného záujmu na druhej strane. Pokiaľ ide konkrétnejšie o článok 8 smernice 2004/48, Súdny dvor už mal príležitosť rozhodnúť, že cieľom tohto ustanovenia je zosúladiť dodržiavanie rôznych práv, najmä právo na informácie nositeľov práv a právo na ochranu osobných údajov používateľov [23].

47. V takom istom zmysle článok 3 ods. 1 smernice 2004/48 stanovuje, že opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy musia byť hlavne spravodlivé a nestranné a nesmú byť zbytočne nákladné. Podľa odseku 2 uvedeného článku musia byť navyše tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy používané spôsobom, ktorý poskytuje záruky proti ich zneužitiu. Uvedený článok tak členským štátom a v konečnom dôsledku vnútroštátnym súdom ukladá povinnosť poskytnúť záruky spočívajúce najmä v tom, že žiadosť o informácie uvedená v článku 8 tejto smernice nebude zneužitá [24].

48. V dôsledku toho je na vnútroštátnom súde, aby posúdil opodstatnenosť žiadosti o informácie a overil, či navrhovateľka túto žiadosť nezneužíva. Na tento účel prináleží vnútroštátnemu súdu, aby náležite zohľadnil všetky objektívne okolnosti danej veci, vrátane správania účastníkov konania [25]. V prípade, že by tento súd dospel k záveru, že došlo k zneužitiu práva, mal by udelenie práva na poskytnutie informácii zakotvené v článku 8 smernice 2004/48 zamietnuť [26].

49. Vzhľadom na vyššie uvedené sa domnievam, že článok 8 ods. 1 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že v rámci konania o porušení práva duševného vlastníctva musí navrhovateľ predložením dostatočných podkladov s vysokou mierou pravdepodobnosti osvedčiť, že je nositeľom dotknutého práva duševného vlastníctva bez toho, aby bol povinný túto povinnosť dokazovať, a to najmä v prípade, že žiadosť o informácie bola podaná pred podaním žaloby na náhradu škody spôsobenej porušením práva duševného vlastníctva. Vnútroštátny súd musí takisto posúdiť dôvodnosť tejto žiadosti a riadne zohľadniť všetky objektívne okolnosti veci, vrátane správania účastníkov konania, aby tak najmä overil, či navrhovateľ túto žiadosť nezneužil.

V. Návrh

50. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky položené Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko) takto:

Článok 8 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva,

[23] Pozri rozsudok z 9. júla 2020, Constantin Film Verleih (C-264/19, EU:C:2020:542, body 37 a 38, ako aj citovanú judikatúru). Pozri taktiež oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru z 29. novembra 2017, Usmernenie k niektorým aspektom smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES o dodržiavaní práv duševného vlastníctva [COM(2017) 708 final, s. 11], podľa ktorého „S cieľom zabezpečiť vyvážené využívanie systému občianskoprávneho presadzovania práv duševného vlastníctva by príslušné súdne orgány preto mali vo všeobecnosti pri zvažovaní stanovenia opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy uvedených v smernici posudzovať prípady jednotlivo."

[24] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. apríla 2022, Phoenix Contact (C-44/21, EU:C:2022:309, bod 43).

[25] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. septembra 2019, Bayer Pharma (C-688/17, EU:C:2019:722, bod 70).

[26] Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Szpunar vo veci M.I.C.M. (C-597/19, EU:C:2020:1063, bod 121).

sa má vykladať v tom zmysle, že:

v rámci konania o porušení práva duševného vlastníctva musí navrhovateľ predložením dostatočných podkladov s vysokou mierou pravdepodobnosti osvedčiť, že je nositeľom dotknutého práva duševného vlastníctva bez toho, aby bol povinný túto povinnosť dokazovať, a to najmä v prípade, že žiadosť o informácie bola podaná pred podaním žaloby na náhradu škody spôsobenej porušením práva duševného vlastníctva. Vnútroštátny súd musí takisto posúdiť dôvodnosť tejto žiadosti a riadne zohľadniť všetky objektívne okolnosti veci, vrátane správania účastníkov konania, aby tak najmä overil, či navrhovateľ túto žiadosť nezneužil.